
Opatření rektora UK č. 25/2008

Název: **Minimální standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově**

K provedení: -

Účinnost: **1. říjen 2008**

Minimální standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově

I. Úvod (preambule)

Posláním tohoto dokumentu je v souladu s platnými právními předpisy deklarovat a definovat práva studentů a uchazečů o studium se speciálními potřebami, kteří se připravují na budoucí povolání studiem na Univerzitě Karlově v Praze (dále jen Univerzita).

Každý člověk má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu.^[1] V souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy Univerzity mají studenti a uchazeči o studium se speciálními potřebami stejné právo získat vysokoškolské vzdělání jako jejich zdraví kolegové. Je tedy povinností Univerzity poskytovat každému studentovi a uchazeči o studium se speciálními potřebami takovou podporu nebo úpravy studia a prostředí, jejichž cílem je kompenzace důsledků postižení projevujících se v akademickém životě.

To znamená průběžně odstraňovat architektonické, komunikační a informační bariéry a zejména zajistit:

- a. srovnatelné podmínky přijímacích zkoušek, dílčích zkoušek a dalších kontrol studia a státních závěrečných (doktorských) zkoušek,
- b. dostupnost výukových místností,
- c. přístupnost informací předávaných při výuce a ostatních informací předávaných Univerzitou či fakultou,
- d. maximální možnou samostatnost výběru stravování i ubytování a jejich vhodnost vzhledem k postižení studenta,
- e. poučený a lidskou důstojnost respektující přístup všech zaměstnanců Univerzity.

Poskytované služby a úpravy realizované s cílem dosáhnout přístupnosti jakékoli oblasti akademického života nesmějí snižovat studijní nároky, tzn. každý student Univerzity musí prokázat stejné průběžné i výstupní výsledky pro dosažení požadované kvalifikace.^[2]

Univerzita zaručuje plnohodnotnou účast studentů s postižením ve všech oblastech akademického a společenského života.^[3]

Univerzita zaručuje ochranu informací týkajících se postižení studenta nebo jeho zdravotního stavu a považuje je za zcela důvěrné (v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů).

Univerzita dbá sociálních potřeb členů akademické obce a dalších zaměstnanců s dlouhodobým zdravotním nebo těžkým zdravotním postižením a ve svých činnostech, jakož i v činnostech akademických samosprávných orgánů, činí dostupná opatření pro vyrovnání jejich příležitostí k uplatnění.^[4]

[1] Listina základních práv a svobod ze dne 16. prosince 1992, čl. 26.

[2] Statut minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA.

[3] Statut minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA.

[4] čl. 5 Statutu UK.

II. Student či uchazeč o studium se speciálními potřebami

Studentem či uchazečem o studium se speciálními potřebami se rozumí takový student či uchazeč o studium, který vzhledem k vrozené nebo získané povaze svého zdravotního stavu vyžaduje modifikaci přijímacího řízení, studijních podmínek, odstranění fyzických překážek, popř. jiné zvláštní úpravy prostor Univerzity za účelem úspěšného průběhu studia.

Dokument rozeznává tyto skupiny studentů či uchazečů o studium se speciálními potřebami:

- a. osoby s pohybovým postižením,
- b. osoby se zrakovým postižením,
- c. osoby se sluchovým postižením,
- d. osoby se specifickými poruchami učení,
- e. osoby s psychologickými a psychiatrickými poruchami,
- f. osoby s chronickým somatickým onemocněním nebo oslabením
- g. a osoby s kombinovaným postižením.

III. Cíl

Cílem činnosti Univerzity vytyčeným v tomto dokumentu je umožnit všem studentům a uchazečům o studium, bez ohledu na povahu a stupeň jejich postižení, rovný přístup ke vzdělání, rozvoji jejich osobnosti, talentu, tvůrčích, intelektuálních i tělesných schopností v rozsahu jejich plného potenciálu.

V kompetenci garantů jednotlivých studijních programů je stanovovat speciální požadavky na zdravotní či jiné předpoklady uchazeče o studium, které jsou nutné pro řádné plnění studijních povinností a kontrol studia a/nebo řádný výkon profese, nebo tyto požadavky navrhnout.

Cílem činnosti je rovněž podpora a prosazování celoživotního učení osob se zdravotním postižením všeho věku a usnadnění účinného a úspěšného přechodu mezi všemi vzdělávacími stupni a mezi školou a zaměstnáním.^[5]

[5] Akční plán Rady Evropy na podporu práv a plného zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti (2006-2015) z 5. dubna 2006.

IV. Nástroje

Pro dosažení cílů dle čl. III. jsou uplatňovány následující nástroje:

- a. poskytování kvalitních informací studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami, s čímž souvisí činnosti podporující kvalitní komunikaci pracovníků Univerzity zainteresovaných v této oblasti, jakož i činnosti vedoucí ke zvyšování informovanosti pedagogů v této problematice,
- b. uplatňování mechanismů podpory poskytované studentům se speciálními potřebami v průběhu studia (dále čl. VII) včetně vytváření speciálních studijních podmínek dle typu a stupně postižení,
- c. bezbariérové přístupy do objektů Univerzity a zajištění přístupnosti vybavení kolejí a menz (ve smyslu vyhl. č. 369/2001 Sb.)^[6],
- d. zvyšování povědomí akademické obce v oblasti studentů a uchazečů se speciálními potřebami za účelem řádného přístupu k této skupině studentů a jejich specifickým potřebám výuky na různých fakultách a oborech,
- e. poskytování asistence při studiu na Univerzitě s cílem kompenzovat znevýhodnění studenta při plnění kontrol studia a činnostech s nimi souvisejících,
- f. technická vybavení univerzitních pracovišť sloužící pro potřeby všech uchazečů o studium a studentů se speciálními potřebami,
- g. poskytování dalších forem podpory spadajících do kompetence každé z fakult,
- h. monitorování oblasti podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami a činností s ním souvisejících.

[6] Dlouhodobý záměr UK.

V. Organizační a funkční schéma systému podpory studentů a uchazečů o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově

Na celouniverzitní úrovni působí Kancelář pro studenty se speciálními potřebami (dále jen Kancelář). Ve své činnosti zabezpečuje koordinační, konzultační, informační, evidenční a koncepční činnost a též metodickou pomoc v oblasti potřeb studentů a uchazečů o studium se speciálními potřebami.^[7]

Kancelář pro studenty se speciálními potřebami je integrální součástí Informačně poradenského centra Rektorátu Univerzity.

Kancelář zejména:

- zajišťuje informovanost o službách Univerzity pro studenty se speciálními potřebami, doplňuje a aktualizuje speciální webovou stránku, aktualizuje a každoročně vydává informační brožuru a zajišťuje její cílenou distribuci
- věnuje zvláštní pozornost studentům se speciálními potřebami studujícím v prvních ročnících
- poskytuje poradenství a aktivně se zasazuje o řešení individuálních studijních záležitostí studentů se speciálními potřebami
- koordinuje služby a další pomoc studentům se speciálními potřebami na Univerzitě (např. asistenci při studiu)
- za účelem řádného plnění studijních povinností studentů se speciálními potřebami spolupracuje s kontaktními osobami pro studenty se speciálními potřebami na fakultách, s pracovníky studijních oddělení a dalších pracovišť Univerzity a s ostatními odděleními IPC Univerzity
- koordinuje celouniverzitní projekty zaměřené na oblast podpory studentů se speciálními potřebami
- spolupracuje s obdobnými pracovišti na jiných vysokých školách a se zájmovými organizacemi lidí s postižením
- vyjadřuje se ke stavebním úpravám prostor Univerzity, včetně kolejí i menz a vybavování pokojů pro studenty se speciálními potřebami, jde-li o úpravy dotýkající se studentů se speciálními potřebami
- sleduje nové podněty, nové metody, nová zařízení aj., informuje o nich, event. iniciuje jejich zavádění na UK
- na celouniverzitní úrovni monitoruje oblast podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami a činností s ní souvisejících

Za oblast podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami je na fakultní úrovni odpovědná kontaktní osoba. Kontaktní osoba je při své činnosti v úzké spolupráci se studenty, vyučujícími, Kancelářem, studijním oddělením, speciálními pracovišti, příslušnými katedrami a ústavami apod. Kontaktní osoba je jmenována děkanem příslušné fakulty.

Úkoly kontaktní osoby:

- v případě, že uchazeč o studium žádá v přihlášce zohlednění svého specifika, navázat s ním kontakt za účelem projednání a přípravy modifikovaného přijímacího řízení, přičemž obecně platí, že navrhovaná úprava by se měla odchylovat od běžného postupu v co nejmenší možné míře (informaci o uchazeči o studium předává studijní oddělení)
- spolupracovat s relevantními pracovišti v rámci Univerzity (např. katedry, ústavy a speciální pracoviště) na přípravě modifikovaného přijímacího řízení
- informovat studenty se speciálními potřebami o službách poskytovaných Univerzitou a fakultou a průběžně aktualizovat informace pro studenty a uchazeče o studium na internetových stránkách příslušné fakulty
- rozvíjet činnosti, které usilují o zvyšování informovanosti zaměstnanců fakult v problematice studentů se speciálními potřebami, usilovat o formování takového akademického prostředí, které bude přátelské vůči studentům se speciálními potřebami
- seznamovat absolventy fakult s informačními zdroji týkajícími se zaměstnávání osob se speciálními potřebami a monitorovat jejich vstup na trh práce
- na fakultní úrovni monitorovat oblast podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami a činností s ní souvisejících a informovat o jejím stavu Kancelář
- informovat vyučující o účasti studentů se speciálními potřebami na jejich výuce
- po dohodě a ve spolupráci s vyučujícím zajišťovat tlumočnický do/z českého znakového jazyka, transliterátory do/ ze znakové češtiny, vizualizátory mluvené češtiny a zapisovatelské služby, případně nahrávání kurzu na zvukový resp. audiovizuální nosič^[8]
- spolupracovat s příslušnými katedrami, ústavami a speciálními pracovišti na převedení studijních materiálů do formy použitelné pro studenta se specifickými potřebami
- spolupracovat na řešení individuálních studijních záležitostí a modifikací studijních podmínek a prostředí
- přijímat, konzultovat a případně realizovat návrhy studentů na zlepšení přístupnosti učebních materiálů, budov a ostatních prostor Univerzity

V kompetenci každé z fakult Univerzity je zřizovat specializovaná informačně poradenská pracoviště pro zajišťování potřeb studentů a uchazečů o studium, tedy i studentů se speciálními potřebami.

Speciální pracoviště pro podporu studentů se speciálními potřebami

Speciální pracoviště jsou zřizována na půdě jednotlivých fakult. Jejich služby jsou však zpřístupňovány každému studentovi se speciálními potřebami či jinému subjektu podpory studentů se speciálními potřebami na Univerzitě.

Spektrum nabídky služeb zahrnuje zejména tyto činnosti:

- poradenství a poskytování služeb různým skupinám studentů se speciálními potřebami
- individuální a modifikovaná výuka
- technická podpora minimalizující důsledky zdravotního postižení při plnění kontrol studia a činnostech s nimi souvisejících
- prezenční a absenční půjčování knih a studijních materiálů (včetně cizojazyčné literatury)
- sportovní aktivity a sportovní poradenství

Významným zdrojem podpory je pro studenta se speciálními potřebami konkrétní vyučující. Každý vyučující má být v dostatečném časovém předstihu informován o tom, že jeho výuku bude navštěvovat student se speciálními potřebami. Při své činnosti je v úzké spolupráci s kontaktní osobou příslušné fakulty, popř. se speciálními pracovišti.

Základními povinnostmi vyučujícího je:

- uplatňovat individuální, poučený a lidskou důstojnost respektující přístup ke studentům
- je-li to účelné, připravit modifikovanou podobu dílčího či závěrečného plnění kontrol studia, která by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře
- s využitím kompenzačních, technických a výukových pomůcek garantovat studentům přístup k informacím předávaným při výuce ve formě, která je pro ně přístupná^[9]
- svým přístupem nesnižovat studijní nároky kladené na studenty
- je-li to možné, ve výuce v maximální míře uplatňovat multisenzoriální přístup

[7] Organizační řád Rektorátu UK.

[8] Zákon č. 155/1998 Sb. o znakové řeči.

[9] Statut minimálních standardů pro univerzity, které jsou členy UNICA.

VI. Přijímací řízení ke studiu

Každý uchazeč o studium musí splnit podmínky stanovené Řádem přijímacího řízení Univerzity, aby byl ke studiu na Univerzitě přijat.

Pokud uchazeč o studium požaduje modifikaci přijímacího řízení vzhledem ke svému druhu postižení, musí být součástí přihlášky ke studiu písemná zdůvodněná žádost doplněná lékařskou zprávou nebo vyjádřením relevantního odborného pracoviště.

Po přijetí takovéto přihlášky studijní oddělení neprodleně informuje kontaktní osobu fakulty, která prozkoumá ve spolupráci s příslušným proděkanem příslušné fakulty žádost o modifikaci přijímací zkoušky. Kontaktní osoba naváže s uchazečem o studium osobní kontakt, zjistí povahu a rozsah specifického nároku a navrhne ve spolupráci s příslušným proděkanem, s příslušnou katedrou či ústavem modifikaci přijímací zkoušky. Navrhovaná úprava se má odchylovat od běžného postupu v nejmenší nutné míře. Dále se ověřuje připravenost uchazeče o studium využívat standardních technologií, které jsou pro překonání daných specifických bariér k dispozici (kompenzační pomůcky, výpočetní technika, znalost českého znakového jazyka nebo hmatového písma apod.).

Uvedený postup je třeba realizovat tak, aby byl v souladu s Řádem přijímacího řízení Univerzity a případnými navazujícími fakultními vnitřními předpisy nebo opatřeními.

VII. Podpora studentů se speciálními potřebami v průběhu studia

Podpora spočívá v následujících mechanismech:

- modifikace jednotlivých kontrol studia s ohledem na individuální potřeby studenta (zajišťuje kontaktní osoba ve spolupráci s příslušnou katedrou či ústavem, popř. speciálním pracovištěm)
- modifikace studijních podmínek a prostředí za účelem řádného plnění studijních povinností (zajišťuje kontaktní osoba, Kancelář, speciální pracoviště)
- poskytování informací studentům o systému podpory, který Univerzita nabízí (zajišťuje kontaktní osoba a Kancelář)
- přijímání, konzultování a případná realizace návrhů studentů na zlepšení přístupnosti učebních materiálů, budov a ostatních prostor Univerzity ve spolupráci s příslušnými odpovědnými pracovníky Univerzity (zajišťuje kontaktní osoba)
- organizace asistence při studiu (zajišťuje Kancelář)

Student, který požaduje modifikaci studijních podmínek a prostředí, je povinen předložit lékařské potvrzení o svém zdravotním stavu nebo vyjádření relevantního odborného pracoviště na příslušném studijním oddělení.

Zahranční studenti se speciálními potřebami mohou při svém studijním pobytu využít stejných služeb, které Univerzita nabízí českým studentům se speciálními potřebami. Za zabezpečení těchto služeb odpovídá zahraniční odbor rektorátu Univerzity a příslušné oddělení děkanátu fakulty ve spolupráci s Kancelářem a kontaktními osobami.

VIII. Modifikace studijních podmínek a prostředí

Na základě písemné žádosti studenta může děkan povolit absolvování jednoho nebo více úseků studia podle individuálního studijního plánu, jehož průběh a podmínky zároveň stanoví.^[10]

1. Studenti s pohybovým postižením

Příslušná katedra či ústav je povinen zajistit pro konání přijímacího řízení, výuky a plnění ostatních studijních povinností v průběhu studia bezbariérové prostory.

Rozvrhy jednotlivých studijních plánů studijních programů a oborů jsou koncipovány tak, aby se přednášky a semináře konaly v těch prostorách, které jsou pro studenty přístupné a pokud možno umístěné v těsné blízkosti bezbariérových toalet. Výjimkou mohou být speciálně vybavené výukové prostory.

Po předchozí domluvě mezi vyučujícím a studentem může být provedena modifikovaná verze dílčího či závěrečného plnění kontrol studia. Úprava by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře. Pro přípravu modifikovaného plnění kontrol studia lze využít služeb speciálních pracovišť.

Pro řádné plnění studijních povinností a činností s nimi souvisejícími lze využívat asistenta při studiu, popř. smluvního osobního asistenta.

2. Nevidomí a slabozrací studenti

Vyučující předá v elektronické formě studentům před zahájením výuky osnovu předmětu a přehled výchozí studijní literatury.

Student je oprávněn po předchozí domluvě s vyučujícím pořizovat zvukový záznam z výuky a posléze jej využívat výhradně ke studijním účelům pro vlastní potřebu, popř. během výuky využívat jiného technického vybavení a pomůcek.

Vyučující ve spolupráci s kontaktní osobou, případně speciálním pracovištěm zajistí studentovi možnost převést potřebnou studijní literaturu a jiné studijní materiály do elektronické podoby. Student tyto materiály použije výhradně ke studijním účelům pro vlastní potřebu.

Po předchozí domluvě mezi vyučujícím a studentem může být provedena modifikovaná verze dílčího či závěrečného plnění kontrol studia. Úprava by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře. Pro přípravu modifikovaného plnění kontrol studia lze využít služeb speciálních pracovišť.

Pro řádné plnění studijních povinností, a to zejména za účelem zpřístupňování informací bezprostředně souvisejících s plněním studijních povinností, lze využívat asistenta při studiu, popř. jiného smluvního asistenta.

3. Neslyšící a nedoslýchaví studenti

Vyučující předá studentům před zahájením výuky osnovu předmětu a přehled výchozí studijní literatury.

Rozvrhy jednotlivých studijních plánů studijních programů a oborů jsou koncipovány tak, aby se výuka konala přednostně v těch prostorách, které jsou pro studenty speciálně přizpůsobené, tj. v místnostech odhlučněných, s kobercem, se sálovou smyčkou apod.

Student je oprávněn po předchozí domluvě s vyučujícím pořizovat zvukový a/nebo obrazový záznam z výuky a posléze jej využívat výhradně ke studijním účelům pro vlastní potřebu, popř. během výuky využívat jiného technického vybavení a pomůcek.

Kontaktní osoba po dohodě a ve spolupráci s vyučujícím zajišťuje dle konkrétních potřeb studentů tlumočnický do znakového jazyka a zapisovatele výuky.

Po předchozí domluvě mezi vyučujícím a studentem může být provedena modifikovaná verze dílčího či závěrečného plnění kontrol studia. Úprava by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře. Pro přípravu modifikovaného plnění kontrol studia lze využít služeb speciálních pracovišť.

Pro řádné plnění studijních povinností, a to zejména za účelem zpřístupňování informací bezprostředně souvisejících s plněním studijních povinností, lze využívat asistenta při studiu, popř. jiného smluvního asistenta.

4. Studenti se specifickými poruchami učení

Student je oprávněn po předchozí domluvě s vyučujícím pořizovat zvukový a/nebo obrazový záznam z výuky a posléze jej využívat výhradně ke studijním účelům pro vlastní potřebu, popř. během výuky využívat jiného technického vybavení a pomůcek.

Po předchozí domluvě mezi vyučujícím a studentem může být provedena modifikovaná verze dílčího či závěrečného plnění kontrol studia spočívající zejména v navýšení časového limitu a úpravě prostředí, ve kterém je studijní povinnost splňována. Úprava by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře. Pro přípravu modifikovaného plnění kontrol studia lze využít služeb speciálních pracovišť.

Pro řádné plnění studijních povinností, a to zejména za účelem zpřístupňování informací bezprostředně souvisejících s plněním studijních povinností, lze využívat asistenta při studiu, popř. jiného smluvního asistenta.

5. Studenti s psychologickými a psychiatrickými poruchami

Po předchozí domluvě mezi vyučujícím a studentem může být provedena modifikovaná verze dílčího či závěrečného plnění kontrol studia. Úprava by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře. Pro přípravu modifikovaného plnění kontrol studia lze využít služeb speciálních pracovišť.

Pro řádné plnění studijních povinností, a to zejména za účelem zpřístupňování informací bezprostředně souvisejících s plněním studijních povinností, lze využívat asistenta při studiu, popř. jiného smluvního asistenta.

6. Studenti s chronickým somatickým onemocněním či oslabením

Po předchozí domluvě mezi vyučujícím a studentem může být provedena modifikovaná verze dílčího či závěrečného plnění kontrol studia. Úprava by se však měla odchylovat od běžného postupu jen v nejmenší nutné míře. Pro přípravu modifikovaného plnění kontrol studia lze využít služeb speciálních pracovišť.

Pro řádné plnění studijních povinností, a to zejména za účelem zpřístupňování informací bezprostředně souvisejících s plněním studijních povinností, lze využívat asistenta při studiu, popř. jiného smluvního asistenta.

[10] Studijní a zkušební řád UK.

IX. Ubytování

Studenti, kteří jsou uznáni osobami dlouhodobě zdravotně postiženými nebo dlouhodobě těžce zdravotně postiženými dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, §9 odst. 2 písm. b) a c) či držitelé průkazu ZTP a ZTP/P jsou při posuzování žádostí o ubytování zvýhodněni.

X. Závěrečná ustanovení

Toto opatření nabývá účinnosti dne 1. října 2008.

V Praze dne 26. září 2008

rektor

Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.

[.doc](#) ke stažení